

ณพกฤษ เอมศิริ 2552: การศึกษาระบบธุรกิจปลาสวยงามในประเทศไทย

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาธุรกิจการเกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
และทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ พรหมชนะ, วท.ม.

164 หน้า

การศึกษากครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพระบบธุรกิจปลาสวยงามของประเทศไทย
2) วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในแหล่งผลิตที่สำคัญ และ
3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจปลาสวยงามของประเทศไทย โดยศึกษา
จากเกษตรกรตัวอย่างในกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามขนาดเล็ก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 50 ราย
จากการศึกษาพบว่า ระบบย่อยในระบบธุรกิจปลาสวยงามประกอบด้วย ระบบย่อยปัจจัยการผลิต ระบบย่อยการผลิต
ระบบย่อยการตลาด ระบบย่อยการจัดจำหน่าย ระบบย่อยการส่งออก และระบบย่อยสินเชื่อการเกษตร

เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุน 1 ปีของการเลี้ยงปลาทอง ปลาสอด ปลาหางนกยูง
และปลาสวยงามมากกว่า 1 ชนิด พบว่าการลงทุนเลี้ยงปลาสวยงามมีความคุ้มค่าและได้กำไรในทุกประเภท
การเลี้ยง ได้แก่ ปลาทองมีกำไร 639,691.85 บาทต่อไร่ต่อปี ปลาหางนกยูงมีกำไร 275,833.19 บาทต่อไร่ต่อปี
ปลาสอดมีกำไร 485,606.28 บาทต่อไร่ต่อปี และปลาสวยงามมากกว่า 1 ชนิดมีกำไร 343,522.20 บาทต่อไร่ต่อ
ปี สามารถคืนทุนให้แก่เกษตรกรภายใน 1 ปี

นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสในการดำเนินธุรกิจ พบว่า
เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามมีความสามารถในการเลี้ยงสูงทำให้ได้ปลาที่มีความแข็งแรง มีคุณภาพสูง ซึ่ง
เป็นจุดแข็งที่สำคัญ ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ ขาดความหลากหลายในการพัฒนาสายพันธุ์และต้นทุนเกี่ยวกับอาหาร
และสารเคมีราคาแพง ส่วนความต้องการปลาสวยงามทั้งตลาดภายในและต่างประเทศสูงถือว่าเป็นโอกาสที่
สำคัญของธุรกิจนี้ และอุปสรรคที่สำคัญ คือความผันผวนของราคาน้ำมัน ส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินการสูง
และไม่แน่นอน การวิเคราะห์กลยุทธ์โดยใช้ The TOWS Matrix ผลการวิเคราะห์เห็นว่าธุรกิจควรมีกลยุทธ์
ดังนี้คือ การเพิ่มปริมาณการผลิตปลาสวยงาม การปรับปรุงสายพันธุ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด การรวมกลุ่ม
กันผลิตและส่งออก และลดการใช้อาหารสำเร็จรูปราคาแพงและทดแทนด้วยอาหารจากธรรมชาติที่ผลิตได้
เอง โดยยังคงได้ประสิทธิภาพในการผลิตเท่าเดิม